

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI.

Ч. 162. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 15-го липня 1938.

No. 162. Jersey City, N. J., Friday, July 15, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ
АМЕРИКИ.

П'ЯТЬ ЦЕНТИ

НА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ
ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.Тел. „Свобода“: ВБґґґґґґ 4-0237. — Тел. У. Н. Соузі: ВБґґґґґґ 4-1018.
4-0807.THREE CENTS IN THE UNITED STATES
OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГЮЗ ОБЛЕТІВ СВІТ І ВЕРНУВСЬ ДО АМЕРИКИ

ФЕРБЕНКС (Аляска). — Говард Гюз, американський летун, який кілька днів тому враз з своїми чотирма товаришами вибрався довкола світу у великому двомоторовому літаку, вже вернувся другим боком назад до Америки. Він наперед перелетів Атлантику і спочив кілька годин у Парижі. Потім поїхав до Москви. З Москви через Сибір до Аляски. На Сибірі він зупинився коротко в Якутську. Тепер він зближається знов до Нью-Йорку. Обіхав довкруги світ, впродовж чотирьох днів. В той спосіб на половину вкоротив час, який забрав іншому летунів, Постові, обіхати світ. Посадник Ля Гвардія і президент виставової корпорації Гвейлен, який Гюз робив у часі лету рекламу, вийдуть Гюза і його товаришів зустрічати.

БОРІТЬСЯ СЕРЕД РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

ВЕСТБУД (Каліфорнія). — Тут повстала серед робітничих організацій завзята боротьба, у якій пострілено одного чоловіка і 30 поранено. Боротьба повстала з тої причини, що половина робітників в числі 600 осіб, затрунених у місцевім тартаку, належала до робітничої юнії, що входила в склад К. П. О. Друга половина належала до іншої, незалежної робітничої організації. Юнія К.П.О. рішила вийти на страйк, а друга ні. Перша виставила своїх пікетників, які не впускали робітників другої юнії. Тоді друга юнія, запросивши членів інших робітничих організацій, у числі до півтори тисячі, напала на пікетників юнії К.П.О. Нападні почали відстрілюватися, ранивши одного чоловіка. Вивязалося боротьба, в якій покинано юнію К.П.О. і призначено їй у тій хвилі з міста забиратися. Крім того гурти робітників улалися до помешкань усіх членів юнії К.П.О. і звелили їм враз з родинами в найкоротшому часі опустити місто. Страйк вибух внаслідок обидви заробітної платні.

АРЕШТОВАНО ПІД ОДНОГО РЕКЕТІРА.

НЮ ЙОРК. — Агенти прокуратора Дюїя зловили ще одного передового рекетіра, бувшого помічника Луканя і Доча Шульца, Джозефа Біонда. Біондо за своїх „доча Шульця“ змусив дві таксікові компанії в Нью-Йорку заплатити собі \$60,000. А змусив він їх заплатити в той спосіб, що посилав своїх людей, які розбивали по вулицях таксівки згаданих компаній, різали їм гумові опони і т. п. Біондо довгий час скривався від влади. Коли його арештовано, він заявив, що мав звязки з бувшим демократичним лідером, Марінелем. Перший знаходиться тепер під арештом за звязки з рекетірами, а другого недавно суд увільнив від підозріння і кари.

ІКЕС ЗАВІНУЄ БОРІТЬБУ З ПРИВАТНИМИ КОМПАНІЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Секретар внутрішніх справ, Гаролд Ікес, у дії кільком містам більшій позички і притім дав їм інструкції, щоб за ті позички будувати підприємства загальних користувачів, такі як газу, електрики, транспорту і т. п. Ікес також заявив, що коли дані міста у себе натраплять на приватну конкуренцію, то хай наперед пробують викупити приватні компанії. Коли це не вдається, то хай ідуть вперед з будовою своїх підприємств, навіть коли приватні від того збанкрутують.

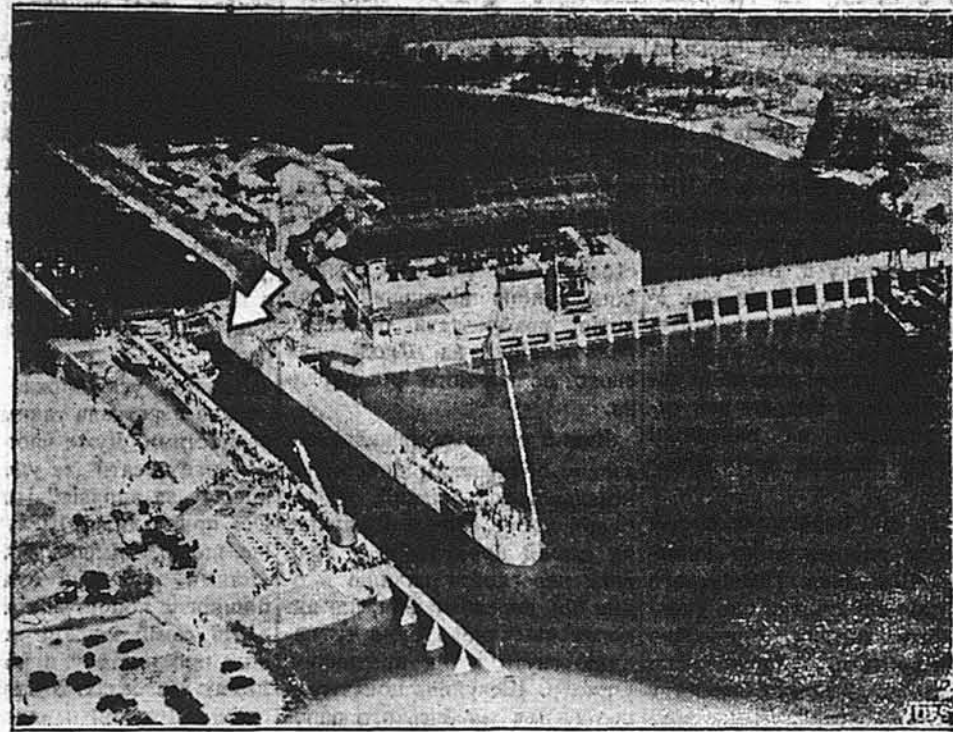
ЗАСТРІЛИВ, НЕ ХОТЯЧИ, ПРОФЕСОРА.

САН ХОЗЕ (Коста Ріка). — Німецький професор Фернандо Неверман, дослідник життя комах, вибрався вночі на бананові поля, щоб досліджувати комах, які вночі зїдають банани. Та в той час вийшов на полювання американський мисливий Гуго Скат. Думаючи, що професор є якийсь звір, він вистрілюв у нього і положив його на божівільний „схоплювач“ метиса — божівільний чоловік.

ТАКОМА (Вашингтон). — Поліція заявила, що Френк Олсон, який заявив на поліції і признався, що це він схопив хлопця Метсонів і замордував його, є божівільним чоловіком і не знає, що говорить. Правдоподібно це не він схопив хлопця, а тільки вмовив в себе, що це він. Зізнання його дуже полутані і хоч він старається за всяку ціну довести, що це він поповнив злочин, то перевірки показують, що він говорить неправду.

БУРЛИВЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ ВІЧЕ.

ТАКОМА (Вашингтон). — Тут відбулася конвенція стейтських демократів, на якій демократи ліви переконані почали бучу. Вони силою стягнули з естради предсідника Кейплеса і винесли його на вулицю. Розпочалася між деякими бійка на кулаки. Інші добули граммофони і грали пісні, стараючись одобрювати змагунів. Коли надійшла обідня пора, хтось закричав: „Ходім їсти“. Це всім подобалося і всі пішли до ресторану. Та, вернувшись назад, на наради, почали те саме: знов викинули предсідника і знов розпочали боротьбу.

НАЙБІЛЬШІ СЛЮЗИ НА СВІТІ.

Цими днями відкрито „Коломбія Рівер Бонвіл дем сілак“, найбільші слюзи на світі, що провадять через гірський хребет з Ванкуверу, Вашингтон, до Ди Далес, Орегон. Стрілка на образку показує корабель „Чарлз Л. Гвілер“, що перший переплив ці слюзи.

ЩЕ ОДИН БАНДИТ ЗАСТРІЛЕНИЙ.

Поліція зловила в Любартові бандіта Юзефа Русовна, вбивника старшого поштовника Водніцко. Русін намагався стріляти. Поліція його застрілила. Бандіт скривався в комірці дозорця міського арешту, Ф. Ценюха. Ценюха і його жінку арештували.

РАХУНОК БЕЗ ГОСПОДАРЯ.

Євдецький „Варшавські Дзєнік Народові“ (ч. 164) повідомляє, що в Жидачеві відбулося віче т. зв. „Української Аграрної Партії“ (такої партії в нас нема!) під ключем: „вспульні аруг — вспульна оброна“, де ухвалили „резолюцію“ про похід на Київ з поляками. Згадана газета та вважає: „Це значить робити рахунок без господаря і попихати поляків в Україну, коли ї не хотять. Не будуть поляки ані за Палестину для жидів воювати, ані за Україну для українців“.

ГРІМ УБИВ 12-ЛІТНЮ ДІВЧИНКУ.

Підчас бурі, що шаліла над Новосанцівиною, грім ударив у дім В. Забжанської в Дружківських Пісках. Грім убив 12-літню Яніну Забжанську, її матір Вікторію поранив у голову й ноги, а опісля вбив корову й козу.

ЄДИНА ВІРНА ЖІНКА.

На 21 жінок визначних божівільників, засуджених в останнім процесі, тільки одна жінка, Крестинська, осталась вірна чоловікові; всі інші внесли збірне прохання до Сталіна, щоб увечеря їх подружжя з „злочинцями“. Крестинська, хоч вона увязнена, далі каже, що її розстрілений чоловік був невинний.

ПОВІСИЛАСЯ З ЖАЛЮ.

У Філякові (Закарпаття) старенька бабуся хотіла розвести вогонь при допомозі нафти. Та якось запалила й свій сімник, у якому мала схованих заощаджених 6,000 кч. Страта грошей так дуже подейла на 80-річну бабуся, що вона на другий день із жалю повісилася.

„ЖИДИ МАЮТЬ ТРАДИЦІЮ ПРАЦІ В Т.Ш.Л.“

У Кракові радив два дні надзвичайний зїзд „Товариства Школи Людовей“ над новим статутом. Внесення, щоб осілок Т-ва перенести до Львова, перепало. Довшу дискусію викликала справа членства. Делегат Академічного Гурта Т. Ш. Л., Леслав Новак з Львова, домагався, щоб увести арійський параграф у тій формі, що звичайним членом Т. Ш. Л. міг би стати поляк одного з християнських віроповідань від уродження. Цьому внесенню спротивилися представники головної управи, кажучи, що процес асміляції жидів дає дуже гарні висліди, що жиди мають традицію в Т. Ш. Л. (це слід затаїти!), що таке внесення було б кривдою для жидів і т. п. Внесення про арійський параграф перепало.

ЩЕ ОДИН КОСТЕЛ.

У військової колонії в Швележерові під Рівним пошвятили „Дом Людові“ і вугольний камінь під будову костела. У святі взяв участь волинський воевода А. Гавке-Новак.

ДО НАЙВИЩОГО СУДУ?

На першій місці між кандидатами на становище члена Найвищого Суду, опорожене померлим Кардозом, є представлений на цій образку сенатор Роберт Ф. Вагнер з Нью-Йорку. Між іншими кандидатами на цю посаду був губернатор Горнер з Ілінойсу.

МУЗЕЙ ЛЮЛЬОК.

Лондонец Віль Кроу має дивну манію. Від двадцятих літ тратить він кожний зайвий грош на колекціонування... люльок.

Він може тепер похвалитися єдиною своєю роду збірною, яка творить справжній музей. Кроу зібрав коло 5 тисяч різних люльок, між якими є люльки з крил альбатроса, з оленьчих костей, цукрової трощі. Є теж турецькі люльки, арабські, японські, люльки до опію і т. зв. „люльки чуми“, зроблені з глини з незвичайно довгими устниками. Ці люльки були в Англії підчас пошесті чуми в середині 17-го століття.

Збірку люльок Кроу оцінюють на 4,000 фунтів стерлінгів.

НЕБЕЗПЕЧНА ВДОВА.

Перед судом присяжних у Лієж, Бельгія, почався процес одної вдови, на назвище Беккер, яку обвинувачують за отруєння 11 осіб та спробу позбавити життя 5 осіб, за сфальшування заповіту, багатокрадіж та обманів.

15 ОСІБ НАБУЛИ ТУ САМУ ПЛОЩУ.

Айзик Боренштайн мав величку площу під Варшавою, вартості 3,000 зл. Оголосив у часописах, що хоче продати цю площу. Зголосилося багато охочих купити. Боренштайн продав її за готівку чотирьом особам, а одинадцятьом на рахунок. „На руку“ дістав аж 15,000 зл. Обман виявився, коли набувачи зачали ввозити будівельний матеріал. Обманця арештували.

ЗАСУДИЛИ СІЛЬСЬКОГО ЛИСТОНОША.

Окружний суд у Самборі засудив на півтора року в'язниці сільського листоноша Каз. Шемберського з Новосілок Гостинних, пов. Рудки, обвинуваченого за службові зловживання в почтовому уряді в Рудках. Між іншим цей листоноша присвоїв собі 700 зл., не доручуючи адресатам грошових посилок.

ПРЕЗ. ЄВГЕН ПЕТРУШЕВИЧ ВАЖКО ЗАНЕДУЖАВ

ЛЬВІВ. — „Діло“ повідомляє, що одержало відомості з Берліну, що тяжко занедажува на ниркове каміння д-р Євген Петрушевич, бувший президент Західно-Української Народної Республіки.

РОЗВ'ЯЗУЮТЬ ЧИТАЛЬНІ.

СТАНІСЛАВІВ. — Воевідський уряд у Станіславові розв'язав читальню „Просвіти“ у Верні під пристокою, що товариство веде свою працю „в спосіб, загражайонці безпеченству, спокійові і пожежодковій публічному“.

ЗА ПАНАХИДИ ПО ПОЛК. Е. КОНОВАЛЬЦЕВИ.

ЛЬВІВ. — Львівське староство веде доходження проти о. Круцька з Ремінова, о. декана Пилипця з Підлісок Великих та о. Брездена з Яричева Нового за те, що, як подає польська поліція, вони правили підчас Зелених Свят панахиди за бл. п. полк. Е. Коновальця.

ВІДЧИТ Д-РА О. ГРИЦАЯ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — Прибув з Відня український письменник і критик д-р Остап Грицай і виголосив німецькою мовою відчит п. з. „Тарас Шевченко і сучасне українство“. Відчит дано з нагоди 100-річчя звільнення Шевченка з кріпацтва. Відчит влаштовано заходами „Українського Національного Об'єднання“.

І АРТИСТАМ НЕ ДАЮТЬ СПОКОЮ.

ЧЕРНІВЦІ. — Як тяжко живеться українцям у Румунії, пізнати по тім, що румунська влада заборонила виступати на якійнебудь сцені на терені цілої Румунії таким артистам українського театру в Чернівцях: Іванові Дудичеві, А. Дудичеві, Іванові Дутиці та Сидорові Терлецькому. Всі ті артисти це теж режисери. Правда, тепер і так усі українські вистави заборонені, але якщо вийшов дозвіл, то не буде кому ставити пєс. Як причину заборони виступати подала влада те, що згадані артисти — це українські іредентисти.

ЛЬОЯЛЬНІСТЬ НЕ ПОМАГАЄ!

ВАРШАВА. — Польська цензура не допустила вже п'ятий раз до появи журналіста „Дитина“, хоч у тій газетці редакція не вживала ані разу таких слів як „український“ і „українець“.

ПРОТЕСТИ У СПРАВІ РЕВІНДАКАЦІЙ.

ВАРШАВА. — До православної митрополії у Варшаві, як і до польського міністерства внутрішніх справ, напливають масово протести волинської і холмської православної духовенства в справі ревіндикацій, себто забирання римо-католицької церковною владою православних церков, що були колись уніятськими. До Варшави прибувають також численні делегації українського православного населення Волині й Холмщини з протестами проти ревіндикацій.

Карають протестуючих.

Але протестувати тепер не так легко. От старенького селянина з Крем'янця, Никифора Ничка, що їздив протестувати до прем'єра Польщі, Складковського, тепер польська адміністраційна влада виселила з прикордонної смуги.

ДІСТАВ „МЕДАЛЮ“.

ВАРШАВА. — В часі, коли ведеться з польською боку сильне переслідування православної церкви в Польщі, ректор варшавського університету вручив православному митрополитові Діонісієві, професорові православної теологічної студії, „медалю за довголітню службу“.

КАЖЕ, ЩО СПРАВЖНИЙ ЛУШКОВ.

ТОКІО. — Генерал Лушков, що втік із советської армії до Японії, твердить, що він є справжній Лушков. Далі доказує, що Совети готуються до війни і держать армію з 2,000,000 жовніврів. Мають також 1,000 літаків і 1,000 повзів, готових до війни.

ХТО Є ЛУШКОВ?

ЛЬВІВ. — Часопіс подають, що ген. Лушков-Самойлович, шеф ГПУ на Далекому Сході, що втік до Японії, є жидом, родом з Одеси.

ПОЛАГАДЖЕНО ЩОДО МОВИ.

ПРАГА. — Американський кореспондент подає, що чехословацький уряд уже прийшов до порозуміння з національними меншинами щодо мови. Тепер іде про інші автономні права. Прем'єр Годжа перемовнював про те між іншими і з українськими соціалістами й українськими автономістами.

КАМЕНЮЮТЬ.

ЕРУСАЛІМ. — Араби взяли за новий спосіб боротьби з жидами. Обступають прохогого жиди, обкидують його камінням і так убивають.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0907.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОЛИ ВІДВОДИЛИ...

Вже дійшли до нас перші вісті про те, як Рідний Край зустрів смерть ген. Мирона Тарнавського, начальника вождя Української Галицької Армії. Читаючи в краєвій рідній пресі про похорон покійника, нам здається, що в часі того похорону ожила наша Українська Армія й Українська Держава, що піднялася ціла наша Нація й обєдналася, станувши на шляху боротьби за волю України, що обєдналася давня геройська минувшина з недавньою минувиною, також бойовою і геройською, і з сучасністю, що ступає по тім самим шляху.

Похорон покійного ген. М. Тарнавського не був похороном особи. Він був національною маніфестацією волі нашої нації. У розумінні Української Нації ген. Тарнавський відійшов тільки до тих, що ту волю цієї Нації впродовж віків маніфестували. Тому то на похорон ген. Тарнавського ожили наші славні полки й ожило те все, що пов'язане з боротьбою за Українську Державу. І тому, як читаємо у львівському „Новому Часі“, й на Янівському Стрілецькому Цвинтарі у Львові зійшлися в день похорону ген. Тарнавського „всі, що як він, вели геройські полки у бій за Україну: і Дух Великого Богдана; і Дух Гордого Мазепи; і Дух Головного Отамана; і Дух Усіх Великих Полководців“. Усі Вони повитали — Товариша Зброї: „Бо Його Шлях — це Іхній Шлях; бо Його Чин — це Іхній Чин“.

Такі тепер відносини на рідних землях під Польщею, що тільки в таких хвилях, як от смерть ген. Мирона Тарнавського, можна нашої нації виявити свої задушевні бажання та почування. І тому ми є свідками того, що похоронні обряди, як у тому випадку, переминаються в таку могутню й переймаючу серце і душу маніфестацію, що її неможливо не відчувати. І неможливо її не розуміти, як хто хоче її розуміти, хоч це була тільки така маніфестація, яка можлива в теперішніх обставинах. А які ті обставини, то пізнати найкраще по тім, що, як доносять краєві часописи, почала польська влада потягати до карної відповідальності священників, що відправили панахида по покійним полк. Євгені Коновальцеві. Та проте й на тій маніфестації аж надто виразно виявилось бойове наставлення нації, її віра, що збройний шлях боротьби з ворогами це той шлях, яким ішли і далі йдуть найкращі сини нашої нації. Це прощала Українська Нація в особі покійного ген. Тарнавського вірного представника бойового шляху. Так прощали його в Ріднім Краю колишні старшини та воїки Української Армії. Так прощали його всі ті, що дійсно з щирого серця бажать волі Рідному Краєві. І так попрощала його українська імміграція, коли до нас наспіла сумна вістка про його смерть.

Щастя, велике щастя, що хоч у хвилину такої смерті як ген. Тарнавського пригадуємо собі спільно, кудю нам іти.

ЧОГО ВЧИТЬ УКРАЇНЦІВ „УЧИТЕЛЬ НАЦІ“

Недавно вийшла чеською мовою в Празі книжка Сергія Шелухина під назвою „Німецька колонізація в Україні“. Це переклад української книжки п. Шелухина, що була видана ще перед світовою війною під заголовком „Чи бути Чорноморським Німеччиною“. В чеській виданні пороблено додатки, які автор вважав за відповідні з огляду на теперішні міжнародні відносини в Європі. Переклад зробив чеською мовою росіянин, якийсь Черніцин. На окладці надруковано назви статей і праць п. Шелухина і зазначено, що „українці називають п. проф. С. Шелухина по заслугі вчителем нації“. Не знати тільки, чи таку характеристику п. Шелухинові дав перекладач, чи він сам. У кожнім разі слід зазначити, що ніде в українській пресі ні то п. Шелухина вчителем нації не називав. Вперше цей титул з'явився на окладці чеського видання його книжки.

Після цієї передмови постає питання, оцінити зміст книжки п. Шелухина. Першого на 3 сторінки книжки оцінює українського читача здивовано прижмурившись, прочитавши такі слова: „Всьому словянству присвячує автор“. Дивна присвяти. Колиб це писалося перед пістолетом, то це можна булоб вивчити авторіві політичну наївність, яка була тоді серед українців у Великій Україні і в Галичині. То були відгуки романтичної доби, в якій Шевченко, Костомарів та Куліш вірили в „нерозмежовану слов'янську землю“, себто в те, що всі слов'яни об'єднуються у вільний союз, як рівні з рівними. В Україні під царською владою наша інтелігенція в більшості думала, що з упадком царського режиму настане кінець і національної неволі, бо, мовляв, вільний російський нарід не хоче гнобити українців. У Галичині ці ілюзії зникли ще перед світовою війною, бо українці на власній тілі переконалися, як поляки в Австрії намагалися придушити український рух, хоч самі мріяли про самостійну Польщу. Події війни і революції аж до сьогодні показують усім неслипим, що наші найбільші гнобителі — це сло-

вяни: Польща і Московщина. І коли свою книжку п. Шелухин присвячує „всьому словянству“, то значить присвячує її також москалям і полякам! Шелухинова книжка має добру мету. Автор подає в ній факти німецького „натиску на схід“, що виявився, між іншим, також у сильній колонізації українського Чорномор'я. П. Шелухин показує документально, що почин до цієї колонізації дала царська влада ще в 18. столітті. Але автор книжки змішує старшу добу німецької колонізації України і добу перед світовою війною. Поки Німеччина не стала великою державою (1871 р.), ця колонізація не була страшна. Але вже перед світовою війною німецький уряд хотів використати німецьку колонізацію на Сході для свого політичного розширення.

Коліб автор обмежив свою задачу об'єктивним описом німецької колонізації, то все булоб добре. Але п. Шелухин, як давній прокуратор у суді, звик перегнати палицю в одний бік, передбачаючи, що адвокат підсудного буде ту палицю гнути в бік протинний. Отже п. Шелухин, показуючи шкоду для українського народу від німецької колонізації, намагався також дискредитувати і загнати німців як націю. І тут автор сам собі суперечить. Пише, наприклад, що німецькі колоністи в Україні „були дуже некультурні“, що „не могли мати ніякого доброго впливу на околишнє українське населення“. Щоб довести моральну нижчість німців, пише, що колоністи забирали собі гроші німецьких сиріт, що в німецьких родинах були сварки між свекрухою і невісткою, що німецькі священники — протестанти і католики — вимагали від своїх вірних, щоб за чинити вівчання, похорон і м платили, і за це судилися з членами парохій; пише п. Шелухин також про пияцтво серед німецьких колоністів, про розводи, про грубе поводження з жінками, про нечистоту в німецьких домах, про заботи колоністів, про розпусту серед німецької молоді: для цього,

мовляв, у кожній колонії був дим розпусти, до якого німецька молодь приносила крадені речі. Пять рядків перед цим п. Шелухин пише, що між німцями в Україні „лиш зрідка траплялися злодії“, а після того, як бачимо, в злодій записує всю німецьку молодь. Навіть у так званім вуличнім розбійництві (хуліганстві) німецька молодь, як твердить п. Шелухин, перевищала молодь інших національностей. Подумаєте: німецькі парубки йстали своїм ворогам там, що витягали ворота на них і заступали їх у димар (так!), здирали кожу на боці сусідській собаці, або поливали вікна своїх противників чимсь смердючим. (Стор. 48). Натомість далеко „культурніше“ поводитися злодій-українець: вони, як пише п. Шелухин, били своїх ворогів або їм загрожували. Все це понаписував п. Шелухин на те, щоб завершити таким висновком: німці „робили злочини і шахрайства в значно більшім розмірі, ніж інші мешканці херсонської губернії“.

Загалом уся книжка п. Шелухина переткана такими суперечностями. Дуже часто автор починає писати „за упокой“, а кінчає „за здравіє“ і навпаки. Ось приклади: п. Шелухин пише, що між німецькими колоністами в Україні була дуже поширена короста і трахома, а в тій самій книжці пише також про чистоту в німецьких домах і в селах. У другім місці п. Шелухин нападає на українську козацьку старшину з доби Мазепи і пізнішої:

„Коли Мазепа відійшов і виявилися рабовласницькі апетити його прихильників, то цар Петро І. цілою низкою розпоряджень намагався перешкодити нагромадженню земель у руках української шляхти, щоб не допустити до поневолення козаків старшиною“. Цар Петро І. в ролі оборонця українського козацтва перед поневоленням! Це пише „учений“, навіть претендент на титул „учителя нації!“ Аж у яву про українців буде мати чужинець, коли прочитає цю книжку? Очевидно буде співчувати цареві Петрові, що, мовляв, боровся проти українських „мазепинців“ за „простий люд“... Звісно, такі речі міг пан Шелухин писати року Божого 1913 в славній горі Золотоноші, коли ще він був вірним підданним російського царя і для доказу вірнопідданства лаяв „мазепинців“ — сепаратистів на всі заставки. Але тепер? Кому і на що потрібні ці напади на „мазепинців“ і вихвалювання „московських царів? Бож п. Шелухин і царицю Катерину виводить перед чужинцями як прихильницю селянства! Він пише: „За царювання Катерини II нащадки мазепинців (знов ті мазепинці!) і козацька старшина взагалі поводитися так вільно, що Катерина II. назвала їх поведінку „незаконною і себелюбною самоволею цих малих тиранів“. Отже цар Петро і Катерина, які в Московщині найдуше зміцнили рабство селян, для українського селянства мали би бути оборонцями перед поневоленням! Таке можемо знайти в книжці п. Шелухина. Але тут же він вводить факт, що цариця Катерина затвердила законом кріпацтво в Україні. На щож було писати про її ненависть до „малих тиранів“? Мабуть тільки тому, що права рука п. Шелухина не знає, що робить лів... Щоби почислити всі недовірчості недовірчості та суперечності книжки п. Шелухина, треба би було переписати цю книжку слово за словом і показувати, в чім автор грішить проти сторонничої правди, проти історичної правди, проти логіки і проти етики. Але це завдання не може вміститися в одній газетній статті.

Мета чеського видання книжки п. Шелухина — подати чехам образ німецької коло-

нізації України перед світовою війною. Чехословаччині найбільше загрожує об'єднання німецький імперіалізм. Отож цієї причини книжка п. Шелухина буде мати читачів у чеській громадянстві. А проте розумний чеський читач напевне поставиться критично до міркувань п. Шелухина. Бож його книжка, хоч має добру мету, відгонить шовінізмом. Справжній учитель чеського народу Масарик, писав, що також до противника треба бути справедливим. П. Шелухин у своїй засліпленості всім зла і недостачі приписує німецьким колоністам в Україні; навіть сварки між свекрухами й невістками підносить як особливості німецької національної вдачі! Чи не чув про такі факти п. Шелухин в інших краях, де та й між українцями? Навіть царська влада, яка дарувала українську землю німцям, якось лишається без присуду, а виходять винними лише ні-

мецькі колоністи. З українського становища мусимо рішуче відгородитися від політичних фантазій п. Шелухина. Він бо кінчає свою книжку такими словами: „Що має робити слов'янство тепер, при сильнім розмаху германської навали? На це питання буде найліпша відповідь: зеднатися“. На жаль, ми вже так „зеднані“ з Москвою та Польщею, що ледве дишаємо. А друге: Польща в своєму власному інтересі стала так близько до Німеччини, що 22 травня присунула була своє військо до границь Чехословаччини, бо мала намір пожитися коштом чеським разом з Німеччиною. В чеській пресі знаходимо відомості, що Сталін веде тайні переговори з Гітлером для того, щоб Росія була дана вільна рука на сході Європи, а Гітлерові на заході. З ким же нас буде „зеднувати“ п. Шелухин і проти кого? О. С.

ЩЕ ПРО ВОЛИНЬ

Галас, що здійснюється по відході волинського довголітнього воєводи Генрика Юзефського, ще не вух. Преса коментує його на всі боки — як польська так і українська. „Мисль Польська“ здобувається на дотеп і пише, що „державний обшир Річи Посполитої дуже зріс від тоді, коли неї прилучили від Юзефського Волинь... Тижневик хотів би тим сказати, що західня Волинь за правління Юзефського уявляла собою якийсь зкремий резерват для українців. Це, річ ясна, абсурд. Там була супроти українців „твердица кура“, ніж у Галичині. Такю вона лишилась і по відході Юзефського.

Але цікаві спостереження другого польського часопису, „Політики“ (ч. 14), а цікавіше тим, що їх автор є граф Дунін-Борковскі, бувши й львівський воєвода, який знає багато, а напевно більше від звичайних газетних скриб... В чім виявлявся для українців той „сокальський кордон“, за яким правив Юзефскі? — питає Дунін-Борковскі. І відповідає: „У відношенні до українців та політика виявлялася в ліквідації всіх легальних організацій, господарських і культурних, що знаходилися на Волині. Були це читальні „Просвіти“, кооперативні молочарські і торговельні. Загальне їх число досягло 800. Її організації заступили „просвітські хатами“, що стояли офіційно під впливом В.У.О. (Вол. Укр. Об'єднання) — люди П. Певного, тепер його наступника, С. Тимошенка в області культурній і мішаними польсько-українськими кооперативами в області економічній. Більше непокоїть, що під покришкою В.У.О. звісні впливи в тих організаціях досягнула на півдні УВО, а на півночі — комуністи“.

Щож до Укр. Вол. Об'єднання, то, на думку автора, його впливи серед української маси дуже малі. „Сокальський кордон обмежується лише до деяких українських організацій (які не мають права поширювати з Галичини свою діяльність на західню Волинь) і не становить вистарчальної запоруки для елементів на правду небезпечних для держави“ — пише Дунін-Борковскі. А далі стверджує, що „в царині самоврядування і школярської політики воєводи Юзефського була далеко більше протиукраїнська, ніж діяльність його колегів у Галичині“.

В політиці аграрній „віддавна був на Волині сильно поширений погляд, що коли українські селяни дістануть землю, то стануть поляками. Але та дорога не досягнула жадного додатного (з польської точки погляду) асиміляційного висліді. Місцева укра-

їнська людність взагалі не боїться асиміляції з боку Польщі“.

На полі церковної політики йде „ревіндикація“ церков. Причём „ревіндується“ малі церкви в містинах, де взагалі нема римо-католиків і де православні через це змушені будувати новий дім Божий, або молитися в приватних домах. Робить це безпотно багато злої крові“.

Дальше автор стверджує з неспокоєм, що „деякі напрямки нашої (польської) віроповідної політики у відношенні до православ'я мають, здається, за ціль утворити щось у роді польського православ'я“, що теж витворює неприхильний настрій людности. „Наскількиж іде про ревіндикацію осіб для віри римо-католицької на Волині, то вважаю, що не може вона видати значніших вислідів з огляду на надто упрощену, навіть як на такий східний край, методу полагодження релігійних справ“.

„Ресумуючи, не бачу дуже сутніх ріжниць між політикою воєводи Юзефського на Волині“ — кінчить Дунін-Борковскі — „і політикою воєводи К. Бернашкого на Поліссі (де є Береза Картузька)“.

Як бачимо, ціла довголітня політика димісіонованого воєводи не досягла поставлених ним цілей. Навпаки, створила „багато злої крові“, а асиміляції не довершила.

Отже не маємо що вдавати в розпуску. Ми є твердий горіх до згриження, ніж це одному здається.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ**ПОДІЛЛЯ****НОВА СЕРІЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ МЕЛОДИЙ****ДЛЯ МІШАНОГО ХОРУ****в обрібі****МИХАЙЛА ГАЙВОРОНСЬКОГО.**

Д-р Б. Кудрик у „Ділі“ висказується про неї з признанням. Д-р Ф. Стешко в „Українській Музилі“ називає оброблення мистецтвом, з боку технічного скрізь цікавим, не шаблонним; „поодиноким голосом дається багато руку“.

СЕРІЯ СКЛАДАЄТЬСЯ З ТРЬОХ ПІСЕНЬ:

- 1) Ой, на горі;
- 2) Ожеледь (веснянка);
- 3) Сидла вкочка коло кілочка (веснянка).

Ціна кожної пісні 25 центів.

До набуття в:

„Svoboda“

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346

**ХТО ПОПИРАЄ БИЗНЕСИ,
ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В
„СВОБОДІ“, ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ“.**

О. Л. ГОВІЙ.

Автор встерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни
у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

26)

Віра вчашала до школи і вдома не могла багато помагати матері. Довелось на зиму найняти ще дівчину обходити худобу, а майже вся хатня робота обтяжала Марію. Надходили Різдяні Свята, Святий Вечір з його стародавніми традиціями. Для Бабенків заповідався він сумним, сумним...

За кілька днів до свят несподівано повернулись арештовані, наче з того світу... По селу вже скрізь спали. Зібралася до сну і Бабенки, тільки наймичка ще шила собі сукню на свята. Збиралася відпочивати і вона, погасила світло, як на подвір'ю озвалися пси. Гавнули пару разів, гебей воєнки крикнули поздоровлення, і раптом замовкли. Заскрипів сніг під ногами, вслід за тим хтось постукав у вікно. Дівчина перестрашилася: думала певно, злодій добиралася до комори. Перелякана, всеж підійшла до вікна подивитися, хто до хати добувається. У місячному світлі побачила кремезну постать у шинелі, закутану башмаком, з кірсом на реміні... Скрикнула: Матінко Божо! Хто це?

— Та ж я, відчиніть — загомоніла постать.

— А чого вам треба? Господарі вже сплять — заговоріла дівчина.

— Тож я господар, а не хто інший. Це ти, Віро?

— Господар?! — скрикнула наймичка. — Господи! Я зараз, зараз — і мерщій засвітила лампу, діржачи рукою відкинула засув.

— Ну, нарешті добився до дому — заговорив Іван, увійшовши. Глинувши на дівчину, перестав роздягатися і здивований спитався: „А ти чия?..“ Я думав, що це донька відчиняє“.

— Я наймичка, з сусіднього села. Господині вже плать — сказала неміло.

— Хіба, що так — промовив заспокоєний. — А мені Бог знає, що до голови стрілило. Чи здоровіш?

— Та, Богу дякувати, все гаразд.

Іван став роздягатися. Зпід ковнира шинелі виглянула негледана кілька тижнів сива борода, змарніле обличчя. Дівчина з цікавістю приглядалася господареві. Перед арештом вона його не знала,

— Що ти, небого, так вдвлянешся? Мабуть я дуже погостарів? Тюрма, дитино, нікого не відмолює — пробував жаркатувати Іван. Та жарт йому не вдався: викликав сльози на очі дівчини.

Затремтіли сльози і на очах Івана. Більш як літвічне висиджування по тюрмах без усякої провини, кпини, знущання і насмішки наглядів і криміналістів, з якими довелося перебувати вкупі, страшний безкорисно час, коли в селі кипіла робота, викликали в ньому жаля до самого себе. Та здержався.

— Може розбудити господині? — перервала мовчанку дівчина.

— Нехай сплять. Добре, що здорові. Завтра несподіванку їм зроблю... Сліз було би багато та розпитів, а я дуже стомлений — відповів. — Дайно, доно мені чогонебудь перекласти та постелити на лаві. Не стели лише подушок. На мені тюрменної худоби багато...

Повечерявши, ліг і швидко заснув неспокійним сном. Часто прокидався і погрозював комусь, скрикував, начеб від болю.

Рано господині здивувалися, завваживши обернувши лицем до стіни сплячу людину. Призна, що до голови стрілило. Не могли пізнати кремезного, рівного мов дуб колишнього Івана. Розпізнали тоді, коли Іван підвівся, пробуджений гомоном. Обі наче остовпіли на хвилину, не ймучи віри очам. А далі з криками радісності і жалю обі кинулись його обіймати. Іван простягнув руки.

— Не підходьте до мене! Вошей можете набратися. На мені повно, аж кишать — сказав, здержавши жінку у віддаленні від себе. — Ліпше нагрійте води та одіжку приготуйте.

Та хіба можна здержати люблячих істот від виявів своєї любови при зустрічі по довшій розлуці? Іван відкараскувався від жінки і доньки, старався вихопитися з їхніх обіймів, але добра хвиля минула, поки жінки заспокоїлися. Швидко минав час у любовних розпитах, оповіданнях з пережитого; сльози жалю і радості капали з очей усім трьом. Жінки надивилися не могли на Івана, особливо Віра. Батько здався їй героєм, мучеником за нарід, за поліпшення його долі.

Вечором Іван, уже виголений і перебранний, оповідав у кружку ширших приятелів свої пережиття. В хаті збиралася вся сільська інтелігенція. Прийшли Галієв, Федоренко, старий Омеляненко з сином, прийшов і священник з дружиною. Всі виявляли свою радість із щасливого повороту Івана, переживали з ним усі його пригоди і терпіння.

— Зате тепер уже піде праця — задоволено говорив Федоренко. — Вам тепер і карти в руки. Край втихомириться, спокій настане.

— Не зовсім... Знову війна почалася... Червона армія з усіх сторін посунула в Україну — виявив сумну новину Іван.

Всі посхоплювалися з місць, уражені. Заговорили на перебіг.

(Дальше буде).

3 ДНЯ

БОРотьба з Лихом.

Священник одної церкви в Нью-Йорку, Джеймс Еліс, вголосив минулої неділі проповідь, у якій говорив, що лихо може вийти людям навіть на користь, коли люди з тим лихом змагаються. Лихо може мати додатні, корисні прикмети, але лиш тоді, коли ми його поборемо добром, — говорив він. Лихо не є твором Бога, тільки впливом вільної волі людей. Бог дав людям вільну волю, знаючи, що з тої волі виплине нераз лихо. Та зародки цього лиха ще не конче мусять бути катастрофою для даної людини. Навпаки, вони можуть вийти на користь; та лише тоді, коли людина з лихом змагається, а не улягає йому пасивно.

ПОДІБНІ ДУМКИ НІЩОГО.

Подібні думки мав німецький філософ Ніцше. Він також проповідував змагання з перешкодами, з противниками. Він гостро таврував, а навіть висміював, нечинність і пасивне нарікання на долю. Долю треба здобувати боротьбою, а не нарікати на неї, вчив він. Ціле життя полягає на волі. Але не на тій нечинній волі, яку має людина, коли, наприклад, опиниться десь на якійсь острові й не може робити, чого хоче, тільки на внутрішній волі, на охоті робити щось, змагатися з труднощами, поборювати перешкоди і даному оточенню накласти свої плани, свої думки.

Життя все повне перешкод. І тому смішно нарікати на те, що, мовляв, „я не міг того зробити, бо мені перешкодили“. На світі все знайдуться люди, які будуть перешкоджати. Та ці люди на далеку мету фактично допоможуть даному чоловікові перевести його плани в життя. Вони загартують його волю, зроблять сильним, дужим, витривалим. А нераз зламають...

Подібні думки висказувала також наша письменниця Леся Українка. Вона навіть додавала, що колиб хто у боротьбі не витримав і заламався, то це також вийде на добре для даної суспільності, бо це буде доказ, що дана одиниця була дряхла і нічого не вартна. Тому люди не повинні плакати за такою одиницею, тільки повинні радіти, що так сталося; еventуально трохи жалувати, чому це скорше не сталося...

НАШЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЛИХО.

Чоловікові нераз тяжко розрізнити, що є лихо, а що добро. Він звичайно своїх противників уважає злими, а себе добрим.

Але бувають такі лиха на світі, щодо яких не може бути найменшого сумніву, що вони такі є лихами. До цього роду лих належить наше національне положення. Кожний, хто має дрібку совісті в серці, мусить признати, що москалі, поляки, румуни, а по часті чехи такі лиха творять, коли в жорстокий спосіб винищують наш нарід і не дають йому розвиватися та жити в щасті. Злочин поповнюють вони, коли розв'язують наші народні інституції, саджають до тюрми наших найкращих синів, чи карають їх смертю. Злочин поповнюють, коли відбирають нашим людям землю, віддають її своїм колоністам, а наших людей ступнево виморюють голодом. Це все є виразний і явний злочин. І коли хтось сам не є злочинцем, то мусить це признати.

ТРЕБА З ТИМ БОРОТИСЯ.

Та висновок з того такий, що з тим лихом треба боротися. Коли те лихо ми поборемо, то, за словами Еліса, воно для нас на добро вийде і користь з нього нам буде. Бо ця національна боротьба загартує нас, зробить нас справжньою нацією. Вона навчить нас внутрішньої любові і солідарності; навчить нас організуватися і творити різного роду суспільні інституції; навчить нас жертвувати все заради потреби за свій нарід; навчить нас цінити свою державу і кровю її обороняти. Це все досягнемо шляхом боротьби з ворогами, з лихом.

Скаже дехто: „А що буде, коли ми в боротьбі впадемо і зломимось?“ Це припущення треба заздалегідь відкидати. Це виключене, щоб така велика нація, свідомо своєї національної окремішності, могла заломитись. Чим тяжча буде боротьба, чим жорстокіші переслідування ворогів, тим завятіша буде наша оборона, тим скорше ми зібемося в одну велику і ціпку націю.

Колиб однаке ми всетаки заломились і в тій боротьбі не витримали, то тим не здобудемо жалю ні милосердя у світі. Наша програ буде доказом, що наша справа не була справедливою. З нашої невдачі інші вийдуть скріплені, дужими, сконсолідованими. Світ не буде сумувати над нашою смертю, тільки трохи пожалує, чому це... не сталося скорше

М. Костишин.

УКРАЇНІ СЛАВА!

(Пісня націоналіста по полк. полковнику Коновальці).

(Арія „Коли Україна борню розпочала“).

Сполюхались орли, орли степові,
До лету ще крил не здіймають.
На вість ротердамську стаги золоті
Серпанки жалібно акривають.

Гей, браття, до зриву вставайте,
Не час жалю у серці плекати,
Упав наш полковник, упав, не ридайте,
Стаїть дух, щоб пімсту віддати.

Не час на ридання, як Москва лютує,
Закони жорстоко лопочуть,
А лях на заході на той шлях простує,
Братами там орють — й волочуть.

Гей, браття, до зриву вставайте,
Не час жалю у серці плекати,
Упав наш полковник, упав, не ридайте,
Стаїть дух, щоб пімсту віддати.

Упав наш полковник у славі за волю,
Хоч рветься від залідів докору,
Він пишно для правди кував крашу долю,
Він свого не сплямив прапору.

Його чільні гасла лунають,
Не згинуть у нашій родині,
Його чин ідейний потічки згадають,
Що кров в жертву дав Україні.

Орли, підлітайте, орли степові,
Хоч хмари шалено лопочуть.
Браття, хай лицарство кріпиться в нас надії,
Хай рук в нашої крові не мочуть.

Гей, браття, до зриву вставайте,
Нас кличе в неволі держава.
Упав наш полковник, пошану віддайте:
Україні вічна слава.

ВІЛКС-БЕРИ, ПА., і повіт ЛУЗЕРН

Окружний Комітет У. Н. Союзу влаштовує

ПЕРШІЙ СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ

В НЕДІЛЮ, 17. ЛИПНЯ (JULY) 1938. Р.

В ПАРКУ SANS SOUCI

Парк отворений у годині 10-тій рано.

Вступ вільний.

В ПРОГРАМУ ВХОДЯТЬ:

Змагання Бейсболів Дружини У. Н. Союзу Mc Aadoo vs. Wilkes-Barre. Початок у годині 1-шій.

Хор Олександра Кошиця з Гановера під управою Василія Мельничука у годині 2-гій.

Хор Бандура під управою Стефана Лупинського. Танцюристи під проводом п. Шалайди. Січові

вправи під проводом Івана Парашака.

Святочну промову вголосить п. Микола Мурашко, головний президент У. Н. Союзу. До участі

запрошені гол. контролери Дмитро Капітула і гол. радні: пані Олія Баволяк і п. О. Запотокий.

До збільшення цього першого Союзного Дня запрошуємо Шановних Громадян з МекАду, Гейз-

летон, Бервік, Скентон, Оліфант і околиці.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧЕРГОВА ЖЕРТВА.

Цього тижня я одержав з рідного села листа і в нім мені пишуть таке:

„Минулого місяця вбито в селі Буховичі, мостиського повіту, бувшого підстаршину Української Галицької Армії, Федора Заморилу. Покійний служив при австрійській армії в 34 п. піхоти. Перейшов цілу світову війну. По розпаді Австрії вступив у ряди Української Армії і служив у корпусі ген. Кравца. Цілий час був на фронті, де боровся з поляками. По відступі У. Г. Армії перейшов збруч і там боровся проти большевиків. В 1920 році повернувся до рідного села і брав живу участь у народній житті, організував кооперацію, то що.

„Минулого місяця в годині 1. вночі напали на нього досі не висліджені злочинці і пробували дістатися до його хати. Покійний не злякався їх, тільки вискочив крізь вікно і хотів з ними звести боротьбу. Та один з злочинців вистрілював до нього і поцілю в праву сторону грудей. На гук стрілу вибігла з хати його жінка і застала його, як він лежав смертельно ранений у болоті. Жінка хотіла його піднести, але він тільки махнув рукою і скінчив життя.

„Покійний осиротив жінку і 9 дітей. Всі вони повибігали надвір й обступили вбитого батька, який лежав у болоті гам, де його вбито. Далі повибігали інші люди і накрили тіло соломомою, аж доки не приїхала комісія. Чомусь після того ні комісія ні поліція не могли таки викрити вбивників“.

Так гинуть нині ті свідомі українські патріоти, які ширі й віддано працюють для свого народу. Спіть, наші герої. Колиш ми пімстимо вашу смерть!...

Односельчани, що походять із села, в якому сталася та трагічна подія, а також товариші зброї, повинні тут перевести збірку для вдови покійника та обтерти бодай маю грошевою підмогою сльози дрібних сиріт.

Василь Нагайло, бувший бунчужний У. Г. Армії.

В ПАМ'ЯТЬ ГЕН. М. ТАРНАВСЬКОГО.

Недавно донесла „Свобода“ про смерть бл. п. ген. Мирона

Тарнавського, начальника вождя Української Галицької Армії. Я пізнав ген. Тарнавського тому 33 роки, коли покійник був капітаном 5 компанії 35 полку краєвої оборони. Саме я служив тоді в тім австрійському полку. Пригадую собі добре, який приступний був тоді для воєнка покійник і як дуже любив, коли хто заговорив до нього по українськи. Покійний генерал відіграв таку визначну ролю у нашій визвольній війні, що заслугоє на гарну пам'ять. З свого боку відношуся до односельчан з Чернівців, а в Чернівцях покійник жив по війні, щоб ми тут вибрали комітет з цілої Брідищини і подбали про те, щоб зібрати жертви на виставлення в Чернівцях гарного пам'ятника в пам'ять покійного генерала Української Армії. Я певний, що в тім ділі допоможуть нам і ті численні стрільці, що живуть в Америці, а служили в Українській Армії. Хто з односельчан хотів би обмінитись думками щодо цієї справи, хай пише на мою адресу.

Степан Фігун,
1222 Peach St., Wilmington, Del.

ЛЮБЧИК?

Пруський князь Фридрих, 26-літній внук бувшого цесаря Вільгельма, котрий, як говорять у британських кругах, є тим „джентельменом“ з Лондону, що йому грозив застріленням граф Курт Гавгвіц-Рентльов за те, що залицяється до його жінки, бувшої Варвари Гутон.

Про це йде.

Каже сотник до Цяпки:

— Не журіться, товаришу, як куля вас поцілить, чи мене, то діри в небі не буде.

— Про це мені йде, пане сотнику, що не в небі, але в моїй голові...

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Розбудували похоронне підприємство.

Відоме українському громадянству похоронне заведення „Петро Ярема, український похоронник“, оголошує, що побило великі поліпшення у своїм заведенні в Нью Йорку під Ч. 129 Е. 7-ма вулиця. Це найстарше українське похоронне заведення, що існує від 1906 року. Тепер воно змодернізоване на найновіший лад. Є три каплиці, органи та модерна вентиляція. Відкриття відновленого заведення відбувається в п'ятницю і суботу: 15 і 16 липня.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Святочна академія.

Заходами відділу 20 ОДВУ відбулася святочна академія в честь вождя українських націоналістів, полк. Е. Коновальця. Свято відбулося досить величаво. Хори і солісти виявилися досить добре з своїм

точок, а таксамо були вголосі святочні промови, які зворушували серця присутніх. Загальний прихід з панакхиди виносив \$39.47. По обчисленні розходів вислано родині покійника \$15. Гроші вислано через Обеднання. Жертували: В. Гречук \$2; по \$1: І. Матковський, о. Турула, В. Гранковський, К. Гнатків, К. Сорохтей, А. Задорецький; по 50 ц.: В.

Колданський, Гулька, Крук, Н. Грицак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАРІТАН, Н. ДЖ. Піврічні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 332, відбулися в неділю, 17. липня, в годині 2. пополудні, в Українській Домі. Присутні члени прибули кінце на ті збори, бо на них почує завіт із піврічної праці нашого товариства. Також проситись догляду членів виріняти свої вкладки.

Петро Причка, секр.

УВАГА! СЕНТРАЛІЯ, ПА., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

В НЕДІЛЮ, 17. ЛИПНЯ (JULY) 1938. РОКУ
ЗАХОДОМ БР. СВ. МИХАЙЛА, ВІД. 90 У. Н. СОЮЗУ

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

ПЕРШІЙ ЦЬОГО ЛІТА
НА ЦЕРКОВНІЙ ПЛОЩІ,
де завше відбуваються пікніки.

Запрошуємо всі місцеві Товариства і громадян, як теж околиці громади, як: Шамоки, Колпонт, Маріон Гайтс, Мавит Кармел, Шенандоа, Маганой Сіті, МекЕду, Маганой Плейн, Фреклі, Сейнт Клер, Майнерсвіл, Нантикок. Добрий землі і гарні перекуски з присмаками. Музика першорядна, українська. Комітет доложити усіх сил, щоб задовольнити всіх.

Шановні громади! Прийдіть численно, а ті старі дерева вас сердечно привітають і своїм листям та галузями дадуть вам багато холоду. Сподіваємося численної громадської участі, за що згорі 162

За відділ і забаву: Захар Волчанський, предс.: Н. Андрійчак, касієр: І. Чена (мол.), секретар.

На випадок непогоди пікнік відбудеться в наступну неділю, 24. липня.

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСКА ПРАВОСЛ. ЦЕРК. ГРОМАДА В ВУНСАКЕТ
запрошує українців місцевих і позамісцевих на гарну забаву

ПАРОХІЯЛЬНИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 17. ЛИПНЯ (JULY) 1938. РОКУ

Забаву відбудеться на власній площі, де всі пікніки відбуваються. Музика першорядна, що вдовольнить і молодих і старших. Буде багато несподіванок. Холодні напитки і смачна перекуска. Всіх Гостей радо повитаємо!

Вразі непогоди забаву відбудеться в церковній галі.

162 Комітет Церковної Громади.

УВАГА! ЕРКІМЕР, ЛІТЛ ФОЛС І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ ПАРОХІЙ

ГЕРКІМЕР І ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

950-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

В НЕДІЛЮ, 17. ЛИПНЯ (JULY) 1938. Р.

НА ФАРМІ ДАНЧАКА (СТАП 38)

в сусідстві українського цвинтаря на Іст Геркімер, Н. Й.

ПРОГРАМА СВЯТА:

В годині 10:30 (новий час) відправить СЛУЖБУ БОЖУ Свт. о. Архимандрит Сімеїський в асисті о. Пароха, на Українським Православним Цвинтарі. Співатимуть хори з Геркімер і Літл Фолс.

По Службі Божій КОНЦЕРТ на сали Данчака (коло цвинтаря). Виступлять церковні і дитячі хори обох громад. Деклямації. Говоритимуть українські і Американські бесідники. Виступлять українські танцюристи. Вибір „красавиць“. Перегони і інші гарні гри. Потім Пікнік і забави до вечора.

На це рідке церковно-народне свято запрошуються шанов. громадян з Ютика, Ром, Трой, Сиракуз, Бродалбин, та всіх інших дооколичних громад.

162 Комітет Свята.

УВАГА! УКРАЇНЦІ СТЕЙТУ НЬО ЙОРК, НЬО ДЖЕРЗІ І КОНЕКТИКОТ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ
при співучасті всіх відділів О.О.Л. в околиці Нью Йорку

ВЕЛИКИЙ ПЕРШІЙ ЛЕМКІВСЬКИЙ ДЕНЬ

В НЕДІЛЮ, 17. ЛИПНЯ (JULY) 1938 РОКУ

В PRESIDENT PALACE BALLROOM, 115 PRESIDENT STREET, PASSAIC, N. J.

Початок в годині 2. пополудні. Вступ 35 центів.

В програму ввійдуть відповідні промови, виступи хору, вибір красуні і т.п. До танців буде пригравати першорядна музика. Добірний буфет у власному заряді. Ввесь дохід з цього заходу призначений на Фонд оборони Лемківщини.

162

СЕМІЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

В ЛЕЙКВУД ПАРК, ПА., В НЕДІЛЮ, 24. ЛИПНЯ 1938 РОКУ

У ТАКИМ ПОРЯДКУ:

В 11. годин рано Архієрейська Служба Божа, що її відправить Його Екшеленція Єпископ К. Богачевський при участі священників й хорів з околиці.

В 2:30 год. концерт хорів, українські народні танки, констест красунь і промови визначних бесідників. — Вступ тільки 10 ц.

В 7:30 вечором бал у Великій Галі з оркестрою Джека Робела.

Просимс всіх учасників купувати гарні пропам'ятні відзнаки і значки для автомобілів.

Увесь чистий прибуток призначений на Український Дім Старців у Філадельфії і Українську Культурну Установу в Стемфорді.

Кожний знає чудову красу Лейквуд Парку. Його великий став для купання й множество різних приман, що з'являється старого й малого. Кожного року Український День стягає кільканадцять тисяч народу й лише по собі велим миль вражіння. Цього року концерт доколичних хорів, з промовами, танками і констестом красунь буде новою притягаючою точкою, що ніхто і не може поминути. — Раз у рік стрінується знова старі й молоді друзі з найдалішніх околиць, при веселій і ширій забаві, щоб нарадуватися й допомогти добром українському ділу. — До швидкого й милого побачення. — Комітет.

1626

ПОНАД БАГНЕТИ.

Чотири фашистські начальники поранилися в Римі, виконуючи скоки понад усталеними багнетами. Вони пописувалися перед Мусолінієм своїми атлетичними виравами.

ПОДЯКА.

Ми, нижче підписані, рідні бл. п. **МИХАЙЛА БІНАШЕВСЬКОГО** отримувалимо нашу щирі подяку своїм добрим людям, що в нашому смутку й горю нас потішили у нещасті і віддали останню прислугу нашому незабутньому мужеві та батькові, бл. п. Михайлові Бінашевському, котрий після довгої й важкої недуги упокоївся в Бозі в неділю, 29. травня 1938. р.

Передо всім дякуємо Всч. о. Турулі за всі духовні послуги, віддані на похороні і в церкві. Також велика подяка Всч. о. Жукові з Бофало, Н. Я., за щирі прощальні проповіді на цвинтарі, хорів, дяківчелам і п. учителям з Бофало, урядникам парохіальним, Хвальним Братства і Сестринства, Товариствам дорослих і Молоді та всім своїм і чужим, що із співчуттям віддали останню прислугу нашому невіджалованому нещасливцю.

Рочестер, Н. Я., 6. липня 1938.

Катерина Бінашевська, вдова
Петро і Павло, сини.

(огол.)

ДОЧКА ВІДОМОЇ АКТОРКИ.

Акторки, як відомо, не люблять показувати своїх дорослих дочок, бо це звертає увагу на їх вік. Тому й Марлін Дітріх не любить показувати фотографії своєї 16-літньої дочки Марії Сібер, що вчиться в одній приватній школі в Швейцарії.

МАШИНА, ЩО РОЗУМІЄТЬСЯ НА ГРОШАХ.

Р. Дж. Литл, австралійський інженір, винайшов і збудував для австралійського банку машину до рахування грошей. Машина ця рахує, сортує і пакує в рульони по тисячу монет за кожної півхвилини. Самособою, що навіть найвправніші банківці не могли б їй дорівняти, а що ж говорити про працю впродовж багатьох годин денно.

Та не лише таку прикмету має ця машина. Вона вміє теж непомилково досліджувати кожну монету і відкинути фальшиві. Відбувається це під час пакування в рульони з головкокружньою швидкістю, завдяки чому висипуються з одного боку готові рульони, з другого боку фальшиві гроші або не до добре викінчені.

Досліджує машина гроші електрично й оптично. Насамперед справджує вагу монети, порівнює її з вагою досконалої монети, яку треба до машини вложити, заки пічне пакувати гроші. Величину досліджує машина при допомозі фотоелектричної комірочки. Коли зразкова монета є менша або більша від досліджуваної монети, то проміні електричної лампки, які перейдуть попри беріг одної з монет, натраплять на беріжок другої монети. Чутка фотоелектрична комірочка відчує це й урочомить апаратуру, яка відкине невідповідну монету.

Процент шляхотних металів досліджує при допомозі рижної електричної пропускальності. Кожний метал пропусає інакше електричність. Цю прикмету вихиснували в машині до рахування грошей так, що електричний автомат порівнює, чи досліджувана монета має таку саму пропускальність, як зразкова монета. Коли пропускальності різняться між собою понад приписану скількість, автомат викине невідповідну монету. Чуткість машини така велика, що відкидає як фальшиві монети, які мають 4% менше срібла, ніж повинні мати.

ПРИ ЗАКУПАХ У БИЗНЕСАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ“, НЕ ЗАБУДЬТЕ ЗГАДАТИ, ЩО ВИ БАЧИЛИ ОГОЛОШЕННЯ В „СВОБОДІ“

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є прийнятний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в кожен день, а тоді захищається його або зараз перед нічним спочинком, або по вставанні, рано. Мілертон не виробляє прищипки.

ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА вистане майже на цілий місяць.

Спеціальна оферта читачам „Свободи“ продовжена до 1. вересня 1938:

1 коробка Мілертону \$ 75
2 коробки „ 1.25
3 коробки „ 1.75
6 коробок „ 3.00
12 коробок „ 5.50

Питайте за зйомку Мілертону у вашій місцевій аптеці, але по диким знижених цінах. Можете дістати Мілертон лише в офісі Мілертону: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.

ПОЗІР! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР! ВЕЛИКИЙ РІЧНИЙ ПІКНІК

ГРОМАДА УКРАЇНСЬКОЇ ГР.-КАТ. ПАРОХІЇ СВ. АПП. ПЕТРА І ПАВЛА В ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

В НЕДІЛЮ, 17. ЛИПНЯ (JULY) 1938. РОКУ

перший раз в KENILWORTH, N. J. PATRYLOW'S GROVE PARK — MICHIGAN AVE AND FAIRFIELD AVE. E.

Вступ до парку: для дорослих 50 ц., для дітей безплатно.

Танці і інші забави почнуться в годині 1:30 по полудні. До танцю грає оркестр під керівництвом п. Петра Філіма. Для виходу шановних громадян будуть стояти джипі-босес (Jitney Buses) як слідує: Перший раз в год. 10 раніше церкви (Greene & Sussex Sts.) Доліна Міста: коло У. Н. Дому під ч. 181 Fleet St., Гора Міста: на Lafayette, Johnston Ave., коло штору С. Освіславського під ч. 380. Другий раз у год. 11:30 перед пол. коло Церкви на Доліні Міста і коло У. Н. Дому, Гора Міста. Третій раз у год. 12:30 коло Церкви Дол. Міста і також коло У. Н. Дому, Гора Міста. Direction by auto: Pulaski Skyway to Junction past Newark Airport. Take road straight ahead Route 29, till Michigan Ave., on left side by George's Grove restaurant, then reaching Kenilworth, watch for Patrylow's Grove Sign.

Шановні Громадяни! Українці і Українки Сьогорічний пікнік припадає в Ювілейний рік нашої Громади церковної. Тому сподівати належиться, що всі, як один, прибудуть того дня на парохіальний Пікнік, на який Комітет усіх щиро і гарячо запрошує. Тому до побачення в ді 17. липня ц. р. в Patrylow's Grove Park, Kenilworth, N. J. — Комітет.

ЯКЩО ВИ ЩЕ НЕ ЧИТАЛИ БЕЗСМЕРТНОЇ

ПОВІСТІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

ТАРАС БУЛЬБА

ТО МАЄТЕ ТЕПЕР НАГОДУ ДІСТАТИ Ї ЗА 50 ЦЕНТІВ.

Перед читачем цієї повісті великого письменника встала в шлі свій величч українське козацтво, з його героїською боротьбою проти ворогів, з безмежною любов'ю до рідного краю, з їх безнадумною посвятою себе й усього найдорожчого. — Повість прикрашена 10 ілюстраціями.

„Ну, давай на пастуки!“ — говорив до сина Бульба, засукавши рукави.

(Ілюстрація до повісті Миколи Гоголя: ТАРАС БУЛЬБА).

Замовлення шліть на адресу:

„СВОБОДА“ 81-83 Grand Street (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ЗБОРИ ВІДПОВІДІ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Збори Тов. Любоу, від. 370, відбудуться в суботу, 16. липня 1938. року, в годині 7. вечір, в церковній галі, 127 Парку. Проситись всіх членів прибути на означений час, бо є дуже важкі справи до поладження. Проситись всіх членів прибути і асудати справоздання контр. комісії і урядників, за минулий рік. Повинністью всіх членів вийти в праці відділу. Як хто з членів має своїх рідних або знайомих, проситись їх привести на збори і вписати до Тов. Любоу і У. Н. Союзу, за що отримаєте добру нагороду. Довгуючі повинні на цих зборах вирішити свої заздалегідь, щоб описати не нарікаючи, як втрачати свої права. Хто не може платити, то нехай заявить на зборах відділу. Родичі, котрі мають дітей, прийдіть і впишіть їх до У. Н. Союзу, бож У. Н. Союз має всі можливості, як чужі компанії, але ліпше і таньше, що дають більше прибутку. Тов. члени, всі до праці на збори відділу Тов. Любоу. — П. Волошик, предс.; І. Ліпша, кас.; П. Децембер, секр.

АСТОРІЯ, Л. АР. Місячні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 5, відбудуться в суботу, 16. липня, в годині 7:30 вечір, в галі Укб. Дем. Клубу, 30-10 — 32. ул. Проситись всіх своїх місцевих і позаміських членів і членів прийти на ці збори на означений час, бо маємо до рішення важкі справи, котрі відносяться до кожного члена й членів. Буде пірничий галі контр. комісії. Програмою членів, котрі байдужі зглядом відділу, що відділ не буде за нікого вкладах закладати. Визнаємо членів, до котрих це відноситься, щоб прийшли і сказали своє слово, що думають робити, щоб описати не жалувалися і не нарікали на відділ. Не явившись на ці збори член чи урядник піддає карі після статуту. — М. Галам, предс.; А. Климишин, кас.; П. Барнич, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Звичайні місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 83, відбудуться в суботу, 16. липня, в годині 7. вечір, в домі У. А. Горожан, 847 Норт Фреклін ул. Проситись членів прибути на ці збори, на котрих буде звіт з пікніку. Довгуючі члени проситись прийти і вирішити свої вкладки. — С. Чорномоз.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС. Піврічні збори Тов. Галицька Січ, від. 207, відбудуться в неділю, 17. липня, в раз по Службі Божій, в церковній галі. Комітет просить, щоб всі були привні принаймні на піврічних зборах, бо є важкі справи до поладження. Довгуючі члени мусять вирішити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані, щоб потому не було нарікання на урядників. — П. Олійник, предс.; В. Гуліма, секр.

МАГАНОЯ СІТІ, ПА. Мітинг Тов. Запорозька Січ, від. 305, відбудеться в неділю, 17. липня, в раз по Службі Божій. Напоминаємо усіх членів, аби явилися на мітинг і кожний член має привнести зі собою хоча б одного нового члена, бо наш відділ дуже малий. Довгуючі члени напоминаємо, щоб вирішили свої заздалегідь, бо в протинний раз будуть суспендовані, бо відділова каса не всім платити. — М. Гентош, секр.

ПАСЕИК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 17. липня, в годині 2. по пол., в льокалі У. Н. Дому, 237 Норе Аве. З причини літньої пори проситись усіх членів і членів зійтись точно на означений час, так, щоб ці збори покінчили якнайшвидше, та дати нагоду урядникам відпочати на свйім воздусі, а не чекати на членів до пізньої пори. — Петро Головачук, фін. секр.

БОСТОН, МАСС. Піврічні збори Тов. Дружина Князя Данила, від. 238, відбудуться в неділю, 17. липня, в церковній галі, в раз по відрі. Проситись всіх членів і членів, старших і молодих, численно прийти на збори, бо є важкі справи до порішення, як рівно буде піврічне справоздання з діяльності урядників за шість місяців. Проситись всіх, хто довго, вирішити свій довг, бо в протинному разі поступиться згідно до статуту. Ті, що бажають вступити в членство до свого У. Н. Союзу, зовольте прийти на збори, вписати себе і своїх дітей. — П. Мороз, гол.; І. Берберський, кас.; Н. Давидюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Я. Піврічні збори Бр. св. Володимира, від. 130, відбудуться в суботу, 16. липня, в годині 8. вечір, в У. Н. Домі, 217 1st St. в. ул. Обов'язком кожного члена явиться на означений час. Довгуючі члени пригадаємо, щоб вирішили свої заздалегідь. — Антон Карлович, рес. секр.

С. В. ГОЛІНСЬКИЙ, перестроувий архітект. Радить і робить поміри у будовах домі, приватних чи народних, церков, публичних галі. Писить: S. W. GOLINSKI, 420 Grove St., Irvington, Newark, N. J. Телефонуйте: Essex 3-5166.

ВАЖНЕ ДЛЯ ДИРИГЕНТІВ

УКРАЇНСЬКИХ ХОРІВ

ВЖЕ ВИЙШЛА ПЕРША ДЕСЯТКА

УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ

на мужеський і мішаний хор, опрацьована Ю. Кириченком.

Ціна враз з пересилкою 75 ц.

Замовлення слати на адресу:

GEORGE KIRICHENKO

76 SAINT MARK'S PLACE,

NEW YORK CITY, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неілі рано від 10 до 12.

ПОХОРОННІ ЗАВЕДЕННЯ

МИХАЙЛО КАНЮК

УКРАЇНСЬКИЙ

ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE.

CHICAGO, ILL.

Модерна каплиця.

Добра обслуга.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: Armitage 4575

Тел. до дому: Seelye 0298.

МІРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко поїз

Ньюорком. Вразі потреби телі

фонуйте до нас. Обслуга щиро

ї чесна. — Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2565

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Ludlow 4-2565.

ІВАН БУНЬКО

Норій Український Удгетейкер

заряджує погребам по ціні так

низькій, як \$150. Обслуга

найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified Funerals at low as \$150.

Telephone: Orchard 4-8083

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(42)

Рішивши, що Тарзан мусить згинутися, заки вийде з тюремної келії, Абдуль Кеб удався до тюрми, щоб виконати своє рішення. Він увійшов в розмову з одним сторожем тюрми, котрого він знав давніше, і почав намовляти сторожа, щоб він убив Тарзана. Сторож відмовлявся. Тоді Абдуль почав грозити, то обіцувати ріжні речі. „Ти скажеш, що вбив його тому, що він хотів утікати“, вчив Абдуль.

Над Тарзаном знов нависла смерть. Сторож остаточно рішився це виконати. А тимчасом хлопці й дівчина весело собі мандрували по нетрах, прямуючи до цивілізованої оселі. Докові щось сіло на ніс і він почав думати, якби то вистругати собі нового лука. Зо старого він не був задоволений. Він почав оглядатися разураз за відповідним прутком.

Нарешті він заговорив до Дика й Івонни: „Ви йдіть по волі вперед, а я вас здогоню“. Дик і дівчина пішли вперед, а Док почав оглядати корчі та вибирати гнучкого прута. Нарешті він здибав такий прут і почав його вирізувати. А далі почав шукати довгого дика, щоб скрутити дугу. Коли і це було готове, він витяв кілька тонких прутів і почав стругати стріли.

В той спосіб він значно відбився від решти товариства. Та сонце було високо; це був день і нетри зовсім не видавалися такими страшними. Відлучивши вперед, Дик приговорював, що вони на вечерю зайдуть до дому. Нагло Івонна побачила щось і з цілої сили закричала. Дик обернувся і побачив, як двацять дикунів вискочили з укриття і їх обступили.